PRIM MINISTRU

500 7 septembrie 2026

Domnule preşedinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituţie şi în temeiul art. 25 lit. (b) din *Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr.57/2019 privind Codul Administrativ*, Guvernul României formulează următorul:

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente,* inițiată de domnul deputat SOS Țiu Mihai Adrian împreună cu un grup de parlamentari SOS **(Bp. 376/2026).**

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare completarea *Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului şi a Camerei Deputaţilor, precum şi pentru organizarea şi funcţionarea Autorităţii Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare,* instituindu-se interdicția includerii pe listele de candidați a persoanelor care, la data depunerii candidaturilor, erau deputați sau senatori aleși pe listele altui partid ori altei alianțe politice/electorale, precum și limitarea la cel mult trei mandate de deputat și/sau senator, indiferent de caracterul consecutiv sau neconsecutiv al acestora.

II. Observații

1. În ceea ce privește măsura ce are ca obiect interdicția candidaturii parlamentarilor aleși pe listele altui partid [art. 52 alin. (15)], învederăm

că aceasta trebuia analizată în lumina unei linii jurisprudențiale a Curții Constituționale.

Prin *Decizia nr. 44/1993*, ale cărei considerente au fost reluate expres și menținute de Curte inclusiv prin *Decizia nr. 1490/2010*, aceasta a statuat că art. 66 din *Constituție* (devenit art. 69 după revizuirea și republicarea *Constituției*)*„valorifică fără limite mandatul reprezentativ"*, iar interpretarea sa *„nu poate fi decât în sensul că deputatul, din punct de vedere juridic, nu mai are nicio răspundere juridică față de alegătorii din circumscripția care l-a ales și nici față de partidul pe lista căruia a candidat. Raporturile sale cu alegătorii și partidul sunt raporturi morale, politice, dar nu juridice. El nu mai este ținut să îndeplinească vreo obligație față de aceștia, el este obligat numai poporului. În contextul constituțional românesc care valorifică fără limite mandatul reprezentativ, singura posibilitate pe care o are partidul sau alegătorii nemulțumiți de activitatea unui deputat este să nu-l realeagă. De aceea încetarea mandatului de deputat se poate produce numai la data întrunirii legale a Camerelor nou-alese sau în caz de demisie, de pierdere a drepturilor electorale, de incompatibilitate ori de deces"*.

În continuare, reținem concluzia din *Decizia nr.44/1993*, potrivit căreia deputatul *„are facultatea constituțională de a adera la un grup parlamentar sau altul în funcție de opțiunile sale, de a se transfera de la un grup parlamentar la altul sau de a se declara independent față de toate grupurile parlamentare. Nicio altă normă juridică, legală sau regulamentară nu poate contraveni acestor dispoziții constituționale"*.

Totodată, aceasta a statut[1] că *„argumentul dedus din alegerea senatorilor pe lista unui partid politic sau, în cazul coalițiilor electorale, la propunerea partidelor din coaliție, nu poate justifica interdicțiile respective, cât timp, pe de o parte, prin vot se aleg nu partide, ci parlamentari, partidele având numai rolul de mediatori între corpul electoral și Parlament; pentru constituirea acestuia prin votul alegătorilor, iar pe de altă parte, potrivit art. 66 din Constituție, în exercitarea mandatului, senatorii sunt în serviciu poporului, nu al partidului care le-a mijlocit alegerea (în acest sens este și Decizia Curții Constituționale nr. 44/1993). De aceea pentru ca opțiunile politice reprezentate în Parlament sa corespundă modificărilor produse în opinia publica, schimbarea orientărilor politice este un proces inevitabil care, dacă nu se reflectă și în compunerea grupurilor parlamentare, ar putea*

[1] *Paragraful 3 din DCR 46/1994*

conduce la o necorelare între nereprezentativitatea opțiunilor politice din Parlament și din societate".

Această orientare a fost aplicată constant în controlul de constituționalitate al regulamentelor parlamentare, Curtea cenzurând, de fiecare dată când a fost sesizată, normele care limitau libertatea de afiliere a parlamentarului: prin *Decizia nr. 45/1994* a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art. 18 din Regulamentul Camerei Deputaților privind interdicția trecerii la alt grup parlamentar, întrucât acestea constituiau o îngrădire a mandatului reprezentativ; prin *Decizia nr. 46/1994,* a cenzurat interdicția senatorilor independenți de a constitui un grup parlamentar; iar prin *Decizia nr. 196/2004,* a constatat neconstituționalitatea interdicției asocierii în grup a senatorilor aleși ca independenți sau deveniți independenți prin părăsirea grupurilor parlamentare. Sinteza acestei jurisprudențe este formulată de Curtea însăși în *Decizia nr. 1490/2010*: *„Curtea Constituțională a statuat în mod constant asupra posibilității neîngrădite a parlamentarilor de a trece de la un grup parlamentar la altul, de a se afilia la un grup parlamentar sau de a constitui un grup format din parlamentari independenți, sancționând, de fiecare dată când a fost sesizată, normele regulamentare care limitau acest drept, norme apreciate, în esență, ca fiind în contradicție cu dispozițiile art. 69 alin. (2) din Constituție, care respinge orice formă de mandat imperativ".*

Decizia nr. 1490/2010 prezintă o relevanță specială pentru propunerea analizată, întrucât Curtea a fost confruntată acolo cu însuși argumentul central pe care se sprijină *Expunerea de motive* a prezentei inițiative, și anume acela că migrația politică ar altera configurația rezultată din alegeri, parlamentarii care își părăsesc formațiunea reprezentând o afiliere politică nemandatată de popor prin vot. În acest sens, Curtea a reținut că *„prin votul corpului electorat se aleg nu partide, ci parlamentari"*, că *„Legea fundamentală nu prevede nicio sancțiune pentru părăsirea unui grup parlamentar și, implicit, a unui partid politic reprezentat în Parlament, de către candidații aleși pe listele acestuia, mandatul parlamentar fiind irevocabil"*, precum și că distincția dintre deputații independenți și cei deveniți independenți *„este lipsită de efecte juridice; singurele efecte, față de cadrul constituțional actual, pot exista în plan politic, și anume în ceea ce privește raporturile parlamentarului devenit independent cu partidul care l-a susținut în alegeri, respectiv cu electoratul, care la următorul scrutin poate să nu îl mai aleagă".*

Raportate la soluția preconizată la alin. (15) al inițiativei legislative, aceste considerente sunt relevante sub un dublu aspect. Pe de o parte, Curtea a indicat expres unde se situează în arhitectura constituțională actuală sancțiunea migrației politice: în plan politic, la îndemâna electoratului, care la următorul scrutin poate să nu îl mai aleagă pe parlamentarul migrator. Or, propunerea răstoarnă exact acest mecanism, substituind judecății electoratului o interdicție legală care îl privează de posibilitatea de a se pronunța el însuși asupra candidatului în cauză. Pe de altă parte, dacă în concepția Curții nici măcar consecințele organizatorice interne ale migrației nu pot fi *„oprite"*, *a fortiori* nu poate fi instituită o sancțiune care operează în afara Camerei/asupra dreptului fundamental de a candida.

Cea mai recentă jurisprudență în această materie, *Decizia nr. 678/2023*, confirmă practica mai sus citată. Astfel, Curtea a reiterat distincția dintre elementele statutului parlamentarului care au consacrare sau protecție constituțională și cele care nu rezultă și nu decurg din dispoziții constituționale ca măsuri de protecție a mandatului reprezentativ, numai acestea din urmă fiind lăsate la discreția legiuitorului, determinarea sferei lor de cuprindere ținând de opțiunea sa exclusivă (par. 39). Raționamentul *per a contrario* este pe deplin aplicabil: dreptul de a fi ales (art. 37) și libertatea de afiliere politică a parlamentarului, calificată de jurisprudența constantă evocată mai sus drept facultate constituțională decurgând din art. 69, se situează în afara marjei de apreciere a legiuitorului, fie el și organic.

Standardele Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept converg cu jurisprudența internă. *Raportul privind mandatul imperativ și practicile similare*[2] menționează expres art. 69 din *Constituția României* printre dispozițiile constituționale europene care interzic mandatul imperativ, astfel încât concluziile sale sunt direct relevante pentru dreptul român. Potrivit acestora, pierderea calității de reprezentant ca urmare a trecerii la un alt partid este contrară *principiului mandatului liber și independent*, principiu pe care Comisia îl califică drept *„piatra de temelie a constituționalismului democratic european"* și căruia trebuie să îi cedeze orice mecanism de sancționare politică a alesului oricât de legitim ar fi scopul urmărit (pct. 39). În același sens, *Raportul privind rolul opoziției într-un parlament democratic*[3] include printre drepturile

[2] *CDL-AD(2009)027*
[3] *CDL-AD(2010)025, pct. 55 ȘI 59*

fundamentale ale oricărui parlamentar, ținând de tradiția parlamentară europeană comună, libertatea de opinie politică, ceea ce cuprinde protecția față de mandatul imperativ și dreptul de a-și schimba afilierea de partid.

Cel mai recent document în materie[4] confirmă și nuanțează această orientare. Pe de o parte, mandatul liber presupune că parlamentarul își poate schimba afilierea sau poate deveni independent fără riscul de a-și pierde mandatul (pct. 46 și 51). Pe de altă parte, Comisia recunoaște că migrația politică pe scară largă deturnează voința alegătorilor și că introducerea unor contramăsuri este legitimă (pct. 52). Esențial este, însă, că, în concepția Comisiei, asemenea contramăsuri trebuie să rămână de natură politică; iar nu juridică (pct. 53), și să nu atingă statutul alesului: exemplele considerate admisibile - excluderea din grupul parlamentar cu pierderea funcțiilor asociate, pactele încheiate între partide împotriva migrației, după modelul spaniol, sau obligația parlamentarului migrator de a activa ca neafiliat până la finalul legislaturii (pct. 52 și 54) - se opresc, toate, înaintea oricărei atingeri aduse drepturilor electorale ale parlamentarului. Cu alte cuvinte, standardul european nu ignoră fenomenul migrației politice și nici nu interzice combaterea lui; interzice doar combaterea lui prin sancțiuni aplicate mandatului sau drepturilor electorale ale alesului, or, tocmai acesta este calea aleasă de propunerea legislativă analizată.

2. Referitor la soluția preconizată la art. 52 alin. (16) al inițiativei legislative, prin care se limitează numărul de mandate parlamentare, învederăm faptul că eligibilitatea pentru mandatul de deputat sau senator este supusă exclusiv condițiilor stabilite de *Constituție* - art. 37, prin trimiterile la art. 16 alin. (3) și la art. 40 alin. (3), iar acolo unde constituantul a înțeles să limiteze numărul mandatelor elective, a prevăzut-o expres[5].

Tăcerea *Constituției* în privința mandatelor parlamentare nu este o lacună pe care legiuitorul organic ar putea-o complini, ci o opțiune a constituantului, coerentă cu natura funcției: limita de mandate este un instrument de prevenire a concentrării puterii în funcțiile executive unipersonale, rațiune care nu se regăsește în cazul membrilor unui organ

[4] *Parametrii privind relația dintre majoritatea parlamentară și opoziție într-o democrație: o listă de verificare CDL-AD(2019)015*

[5] *Art. 81 alin. (4) o face exclusiv pentru funcția de președinte al României.*

colegial. Aplicând regula *exceptio est strictissimae interpretationis*, excepția consacrată de art. 81 alin. (4) nu poate fi extinsă pe cale legislativă la mandatul parlamentar, o asemenea extindere ar reclama revizuirea *Constituției,* cu observarea limitelor materiale prevăzute de art. 152 alin. (2).

În acest sens este și practica Curții, care, prin *Decizia nr. 503/2010*, a constatat neconstituționalitatea unei dispoziții din *Legea nr. 35/2008* care îndepărta de la alegerile parțiale candidaturile independente, prin raportare la art. 37 din *Constituție,* confirmând că legea electorală nu poate suprima candidaturi pe care *Constituția* le îngăduie *„(...)Curtea constată că, astfel formulat, textul de lege criticat are ca efect eliminarea din cursa alegerilor parlamentare parțiale a candidaților independenți, ceea ce încalcă dreptul de a fi ales, astfel cum este reglementat de art. 37 din Constituție. Aceste norme fundamentale, precum și cele ale art. 16 alin. (3) și art. 40 din Constituție reglementează condițiile de fond și de formă pe care o persoană trebuie să le îndeplinească pentru exercitarea dreptului de a fi ales, și anume: persoanele să aibă cetățenia română și domiciliul în țară, să fi împlinit, până la ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puțin 23 de ani pentru a fi aleși în Camera Deputaților și cel puțin 33 de ani pentru a fi aleși în Senat și să nu le fie interzisă asocierea în partide politice.*

Legiuitorul ordinar are competența exclusivă ca, subordonându-se acestor norme cu caracter imperativ și general, să dezvolte, la nivelul legislației infra constituționale, condițiile concrete pentru exercitarea dreptului de a fi ales la nivelul fiecărei funcții publice elective. Dispozițiile legale astfel reglementate trebuie însă să fie în concordanță cu principiile statuate în art. 16 alin. (3), art. 37 și 40 din Legea fundamentală".

Această concluzie este susținută de *Raportul*[6] *Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept* privind limitele de mandat, Partea a II-a, consacrată membrilor parlamentelor. Comisia reține că introducerea sau modificarea limitelor de mandat pentru parlamentari modifică condițiile mandatului reprezentativ şi că numai poporul suveran poate modifica întinderea delegării pe care a acordat-o reprezentanților săi şi că, în consecință, limitele de mandat trebuie stabilite în *Constituție*, procedura de revizuire neputând fi ocolită (pct. 62 şi 74).

---

[6] *CDL-AD(2019)007*

3. Dispozițiile tranzitorii cu privire la art. 52[1] al inițiativei legislative nu clarifică regimul mandatelor parțiale, dobândite în cursul legislaturii ori încetate înainte de termen prin demisie, incompatibilitate sau alte cauze, în calculul limitei de trei mandate, și nici modul de calcul în ipoteza exercitării succesive a unor mandate în Camere diferite, ceea ce va genera dificultăți de aplicare contrare exigențelor art. 8 alin. (4) și art. 36 din *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare.*

De asemenea, atașăm prezentului punct de vedere adresa Autorității Electorale Permanente transmisă prin adresa nr. 10443/02.07.2026.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere obiectul de reglementare, **Parlamentul va decide cu privire la oportunitatea adoptării acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Ilie – Gavril BOLOJAN

PRIM-MINISTRU

Domnului senator Mircea ABRUDEAN
Președintele Senatului

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Către: **Secretariatul General al Guvernului**
Departamentul pentru Relația cu Parlamentul
drparlament@gov.ro

Domnului Nini Săpunaru, secretar de stat

Referitor la: **Adresa Departamentului pentru Relația cu Parlamentul nr. 7328/2026 din 18.06.2026**

Stimate domnule secretar de stat,

Cu privire la solicitarea formulată în cadrul adresei menționate mai sus, înregistrată la Autoritatea Electorală Permanentă cu nr. 10443 din 19.06.2026, prin care ne-ați solicitat *Propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și finanțarea partidelor politice*, Birou Permanent – Bp. 370/2026, vă comunicăm următoarele:

Pentru a susține cele menționate în expunerea de motive, inițiatorii propunerii legislative vizează, printre altele, următoarele aspecte: „propunerile de modificare care au ca obiect pragul electoral pentru candidaturile organizațiilor aparținând minorităților naționale, precum și pentru partidele sau alianțele politice ale acestora, care să elimine prevederile care se aplică pentru partidele sau alianțele politice ale acestor minorități naționale, precum și limitarea numărului de mandate parlamentare reprezintă o soluție legislativă menită să asigure echilibrul între reprezentarea politică și existența tuturor claselor politice, fără a aduce atingere dreptului de a fi ales consacrat de art. 37 din Constituție". Astfel, inițiatorii apreciază că „accesul către soluțiile legislative care să asigure celui mai înalt grad experiența parlamentară și necesitatea reînnoirii claselor politice, certificate de la corpul electoral democratică reprezentative".

Pe fond, apreciem că limitarea exercițiului dreptului de a fi ales în Parlamentul României la un număr de cel mult trei mandate, care pot fi consecutive, reprezintă o decizie politică, aflată exclusiv la latitudinea Parlamentului în virtutea rolului conferit prin art. 61 alin. (1) din Constituția României, republicată

[illegible] exces [illegible] Constituția României [illegible] Declarația Universală a Drepturilor Omului [illegible] Pactele internaționale [illegible] la care România este parte. Raportat la organizarea [illegible] în cadrul Expunerii de motive, [illegible] electorale, [illegible] exercitare, necorespunzătoare a mandatului [illegible] alegeri.

Totodată, considerăm că soluția legislativă a limitării [illegible] de mandate de parlamentar [illegible] care pot fi și consecutive este contrară prevederilor art. 2, 61 alin. (3) și 69 din Constituție care consacră mandatul reprezentativ al parlamentarilor. Astfel, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român, prin intermediul căruia se exercită suveranitatea națională. Manifestarea voinței [illegible] în care este investit Parlamentul constă în exercitarea unor prerogative de către [illegible] pentru activitatea de stat: funcția legislativă și funcția de control parlamentar. Pentru a fi cu adevărat reprezentativ organul reprezentativ al poporului român, având în vedere că deputații și senatorii sunt aleși prin exprimarea votului liber, periodică și egală, în consecință, limitarea numărului de mandate parlamentare prin intermediul legislației electorale infraconstituționale este de natură să afecteze caracterul reprezentativ al [illegible] parlamentare.

Astfel, apreciem că limitarea numărului de mandate afectează chiar în substanță și însăși fundamentul de a fi ales, prevăzut de art. 37 din Legea fundamentală, neputând [illegible] „calificat” de ocupare a funcțiilor care să poată fi stabilită în anul de lege, în sensul art. 16 alin. (3) din Constituție. Legea fundamentală prevede o limitare expresă a numărului de mandate doar în cazul Președintelui României, potrivit art. 84 alin. (1). Prin urmare, legiuitorul constituant a dorit să limiteze mandatul doar a acestei categorii de aleși, nu a prevăzut în mod expres o asemenea limită. Prin urmare, apreciem că soluția legislativă propusă aduce atingere dreptului fundamental de a fi ales, consacrat de art. 37 din Constituție și încalcă principiul ierarhiei actelor normative, reglementările interne de rang inferior legilor constituționale.

În vederea combaterii fenomenului schimbă [illegible] a componenței grupurilor parlamentare și a coloraturii politice prin migrarea deputaților și senatorilor de la un grup la altul, precum și cazurile în care renunță la calitatea de membru „din motive personale sau politice”, inițiatorii propun introducerea unui nou alineat la articolul 52 din Legea nr. 208/2015, cu modificările și completările ulterioare, având următorul conținut: „Propunerile de candidatură nu pot conține persoane care, la data depunerii candidaturilor erau deputați sau senatori aleși pe listele altui partid sau alianțe politice/electorale decât cea pe care își exercită interdicția de a candida [illegible]”. Apreciem că se impune efectuarea unei analize temeinice la nivelul comisiilor

[illegible] deoarece, în egalitate de voturi, hotărârea se adoptă în favoarea celui susținut de către cetățeni, având în vedere că [illegible] actuală a textului se referă la legislația viitoare ale Parlamentului.

Față de aspectele mai sus menționate, considerăm că adoptarea *Propunerii legislative pentru completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente* din 2 iunie 2020, reprezintă o decizie aflată la latitudinea bunului legislator.

Cu considerație,

Președinte,
Adrian ȚUȚUIANU

Exemplar 2/2